

Bouwen aan een veerkrachtige en circulaire provincie

Onze provincies staan voor grote opgaven: woningnood, ruimtedruk, de vervangings- en renovatieopgave van infrastructuur, een agrarische sector die zoekt naar perspectief en ondernemers die steeds vaker worden geraakt door onzekere leveringen. Een circulaire economie waarin we grondstoffen hergebruiken en afval voorkomen biedt hiervoor pragmatische oplossingen. Met onderstaande vijf prioriteiten benutten we de provinciale slagkracht optimaal.

1. Ruimte slim gebruiken en het woningtekort versneld aanpakken

Ruimte in onze provincies is schaars. Door bestaande gebouwen en bedrijventerreinen beter te benutten, kunnen we zowel het woningtekort aanpakken als voldoende ruimte behouden voor de circulaire economie.

We hanteren daarom het principe 'eerst benutten wat er is': we transformeren leegstaand vastgoed en verouderde locaties voordat we bouwen buiten de bebouwde kom. Ook versnellen we de woningbouw met stikstofarme, circulaire methoden zoals optoppen (een extra etage op bestaande bouw), woningsplitsing en prefab, modulair en biobased bouwen. Deze bouwmethoden vragen minder grondstoffen en veroorzaken minder uitstoot, waardoor vergunningverlening sneller kan verlopen en woningen sneller beschikbaar komen.

Tegelijkertijd vraagt een circulaire economie om voldoende ruimte voor bedrijven die materialen verzamelen, sorteren, repareren, demonteren en recyclen. Juist deze bedrijven hebben vaak een hogere milieucategorie nodig, terwijl de beschikbare ruimte daarvoor onder druk staat door woningbouw of doordat bedrijven die deze milieuruimte niet nodig hebben zich op deze locaties vestigen. De provincie heeft een belangrijke rol in het beschermen en programmeren van deze schaarse ruimte, zodat voldoende grondstoffen beschikbaar blijven voor onze economie.

Beleidsaanbevelingen:

- De provincie geeft prioriteit aan slim ruimtegebruik. Zij stimuleert de transformatie van leegstaand vastgoed en verouderde locaties door gemeenten, vastgoedeigenaren, corporaties en marktpartijen actief met elkaar te verbinden en te ondersteunen bij de planvorming en uitvoering. Met een expertteam helpt de provincie bovendien bij de toepassing van stikstofarme en circulaire bouwmethoden, zoals optoppen, woningsplitsing, prefab, modulair en biobased bouwen en het gebruik van secundaire bouwmaterialen.
- De provincie zorgt voor voldoende passende ruimte voor de circulaire economie. Zij reserveert schaarse bedrijventerreinen met een hogere milieucategorie voor bedrijven die deze ruimte daadwerkelijk nodig hebben, zoals recycling-, reparatie- en materiaalverwerkende bedrijven, en stimuleert dat bedrijven zich vestigen op een locatie die past bij hun milieucategorie.

2. Ondernemers centraal in de transitie

Provincies stimuleren samenwerking tussen bedrijven om producten en grondstoffen om de waarde voor de regionale economie te behouden. Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) kunnen bedrijven met elkaar verbinden en gezamenlijke circulaire projecten ondersteunen.

Beleidsaanbevelingen:

- Wij moedigen onze ROM's aan om te investeren in grondstoffen behoud voor eigen economie, zoals in andere provincies gebeurt.
- We stimuleren het regionale bedrijfsleven om circulaire activiteiten uit te breiden of ermee aan de slag te gaan voor een regionale economie die minder afhankelijk wordt van geopolitieke ontwikkelingen. Dit doen we onder andere door meer ruimte beschikbaar te stellen voor circulair ondernemen.

3. Een nieuw, circulair verdienmodel voor de agrarische sector

We bieden agrariërs perspectief door hen een sleutelrol te geven in de grondstoffentransitie. De provincie stimuleert de grootschalige teelt van vezelgewassen (zoals vlas en hennep) voor de productie van isolatiemateriaal en bouwplaten.

Door boeren direct te koppelen aan de lokale bouwsector ontstaat een stabiel, nieuw verdienmodel. Tegelijkertijd beschikt de bouw hiermee over lokale, biobased grondstoffen. Dit verlaagt de regionale CO₂-uitstoot en vermindert de importafhankelijkheid van traditionele bouwmaterialen.

Beleidsaanbevelingen:

- Wij stimuleren de lokale teelt van vezelgewassen zoals vlas en hennep om agrariërs een nieuw, duurzaam en rendabel verdienmodel te bieden.
- De provincie verbindt de agrarische sector met de bouwsector om de keten voor lokaal geproduceerde, biobased bouwmaterialen te sluiten.

4. Een provincie die het goede voorbeeld geeft

De provincie investeert jaarlijks honderden miljoenen euro's in infrastructuur. Dat belastinggeld moet zo slim mogelijk worden besteed. We verlengen de levensduur van wegen, bruggen en viaducten, en passen waar mogelijk hergebruikte en biobased materialen toe. Hierdoor blijven grondstoffen langer beschikbaar en worden onderhoudskosten beperkt. Bovendien krijgen innovatieve bedrijven in de regio zo meer kansen.

Bij aanbestedingen sturen we niet alleen op de laagste prijs, maar op de totale maatschappelijke kosten over de hele levensduur. Instrumenten zoals de Milieukostenindicator (MKI) en maatschappelijke schaduwkosten zoals provincie Utrecht ze hanteert, maken de impact van materiaalgebruik zichtbaar en belonen het hergebruik van materialen, circulaire ontwerpkeuzes en biobased grondstoffen. Zo kiezen we voor oplossingen die grondstoffen besparen, natuurinclusief zijn en op de lange termijn zowel economisch als ecologisch verstandig zijn.

Beleidsaanbevelingen:

- Bij provinciale aanbestedingen sturen we op de beste prijs-kwaliteitverhouding over de gehele levensduur, met efficiënt gebruik van grondstoffen als belangrijk criterium.
- De provincie stimuleert innovatieve Nederlandse en regionale bedrijven om nieuwe circulaire materialen en businessmodellen in de praktijk toe te passen, door hierop te selecteren bij inkoopprocessen.

5. Betere samenwerking met regionale gemeenten en andere provincies

Provincies en gemeenten kunnen elkaar versterken met de uitvoering van circulaire infra- en bouwopgaven en het in stand houden van een stabiele regionale economie. De provincie coördineert regionale kennisprogramma's en detacheert experts.

Beleidsaanbevelingen:

- De provincie faciliteert en helpt gemeenten bij circulaire projecten door het detacheren van experts en het opzetten van regionale kennisprogramma's waarin kennis tussen verschillende gemeenten uitgewisseld wordt.
- We harmoniseren de inkoopregels in de provincie door samen met gemeenten de meetmethode zoals in 'Het Nieuwe Normaal' opgenomen in te voeren als standaard voor circulair bouwen en -slopen.